

İstanbul, 05.01.2025

DUYURU 636

Konu: 31.12.2024 Tarihli enflasyon düzeltmesi katsayıları ve enflasyon düzeltmesine ilişkin kimi hususlar hk.

Bilindiği üzere 31.08.2024 tarih ve 32648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 563) uyarınca 2024 hesap döneminin ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemlerinde (213 sayılı Kanununun 174 üncü maddesi kapsamında kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 555)'ne göre karşılık gelen ilgili dönemde), enflasyon düzeltmesi yapma yükümlülüğü bulunan mükelleflerden, 31/12/2023 tarihli gelir tablosundaki brüt satışlar toplamı 50.000.000 TL'nin altında olanların (213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) uncu bendi kapsamındaki mükellefler hariç) enflasyon düzeltmesi yapmaması uygun bulunmuştur. Bu mükellefler 2024 hesap döneminin ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmamış, diğer mükellefler ise 2024 hesap döneminin ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmışlardır. 31.12.2024 tarihi itibarıyla ise geçici vergi döneminde enflasyon düzeltmesi yapmamış mükellefler, diğer mükellefler gibi enflasyon düzeltmesi yapacaklardır.

Bu kapsamda 31.12.2024 tarihli enflasyon düzeltmesinde kullanılacak katsayılar ve kimi hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Aralık ayına ilişkin yurt içi üretici fiyat endeksi 3746,52 olarak açıklamıştır.

Taşıma Katsayısı

Düzeltilme işlemine tabi tutulacak bilançoda yer alan iktisadi kıymetlerden bazılarının düzeltmeye esas tarihleri, düzeltme yapılmış bir tarihten öncesine gidebilir. Bu takdirde bu tür iktisadi kıymetler için yeniden düzeltmeye esas tarihe kadar inerek, uygun düzeltme katsayısını bulmaya gerek yoktur; düzeltme yapılan en son bilançoda, bu iktisadi kıymete ait değerlerin uygun bir katsayı ile çarpılması düzeltme işlemi için yeterlidir.

Bu kapsamda, bilançodaki parasal ve parasal olmayan tutarların, taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönemin sonundaki yeni değerlerinin hesaplanmasına "taşıma" denilir ve hesaplama işlemi "taşıma katsayısı" kullanılarak yapılır.

31.12.2024 tarihi itibarıyla taşıma katsayısı;

- ✓ 31 Aralık 2023 tarihinde düzeltilmiş değerler üzerinden düzeltme yapılacak ise (3746,52 /2915,02=) 1,28525
- ✓ 30 Eylül 2024 tarihinde düzeltilmiş değerler üzerinden düzeltme yapılacak ise (3746,52 / 3659,84 =) 1,02368 olarak hesap edilmektedir.

Düzeltilme Katsayıları (2024 yılında bilanço'ya dahil olan parasal olmayan kıymetler için):

Ay	Düzeltilme Katsayısı (Son düzeltilen dönem Aralık 2023 olarak dikkate alınıyorsa)*	Düzeltilme Katsayısı (Son düzeltilen dönem Eylül 2024 olarak dikkate alınıyorsa)
Aralık 2023 (taşınma katsayısı)	1,28525	
Ocak 2024	1,2342	
Şubat 2024	1,18974	
Mart 2024	1,15179	
Nisan 2024	1,11173	
Mayıs 2024	1,09039	
Haziran 2024	1,07558	
Temmuz 2024	1,0551	
Ağustos 2024	1,03767	
Eylül 2024 (taşınma katsayısı)	1,02368	1,02368
Ekim 2024	1,01063	1,01063
Kasım 2024	1,00404	1,00404
Aralık 2024	1	1

*Geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmamış olan mükellefler bu sütunu kullanmalıdır.

Stoklara İlişkin “Basit Ortalama Yöntemi” Düzeltilme Katsayısı:

“Basit ortalama yöntemi”nde düzeltilme katsayısı, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin (Yİ-ÜFE), bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak hesaplanır ve düzeltmeye esas tutar olarak da düzeltme işlemine tabi tutulan bilanço'da yer alan stoklara ait değerler esas alınır.

Geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmış olanlar için 31.12.2024 tarihli enflasyon düzeltmesinde kullanılacak basit ortalama yöntem düzeltilme katsayısı 1,01170 olarak hesap edilmektedir.

Geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmamış olanlar için 31.12.2024 tarihli enflasyon düzeltmesinde kullanılacak basit ortalama yöntem düzeltilme katsayısı 1,12482 olarak hesap edilmektedir. 176 No.lu VUK Sirküleri uyarınca 2024 yılının geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi uygulamayan mükelleflerden hesap dönemi sonunda basit ortalama yöntemini kullanacaklar ise bir önceki geçici vergi dönemi sonu endeksi olarak Aralık/2023 dönemine ait Yİ-ÜFE endeksini uygulayacaklardır.

Muhasebeleştirme ve Kar/Zararın Tespiti

Geçici vergi dönemleri ve hesap dönemi sonu itibarıyla oluşan kâr ya da zarar, “698-Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesine göre bulunacaktır.

“698-Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesi, “648-Enflasyon Düzeltmesi Kârları/ 658-Enflasyon Düzeltmesi Zararları” hesapları aracılığıyla “Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na

devredilerek kapatılacak ve verilen bakiye türüne göre işletmenin dönem kâr ya da zararı görülmüş olacaktır.

Önceki Yıldan Devreden Matrahtan Düşülebilir Geçmiş Yıllar Zararının (Önceki Yıl Kurumlar Vergisi Beyannamelerinde Devreden ve Kullanılmayan Mali Zararların) Durumu

Bilanço esasına göre defter tutan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, 2024 hesap dönemi başından itibaren verilecek yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri ile geçici vergi beyannamelerinde beyan edecekleri vergi matrahlarını tespit ederken, (düzeltme öncesi bilançolara dayanan) **2023 ve önceki hesap dönemlerine ait indirilemeyen geçmiş yıl mali zararlarını mukayyet değerleri ile dikkate alacaklardır.**

Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının, (5) numaralı bendinin son paragrafında “Matrahın tespitinde, kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl mali zararları enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarları ile dikkate alınır.” hükmü yer almaktadır.

Bilanço esasına göre defter tutan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri 2024 hesap dönemi başından itibaren verilecek yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri ile geçici vergi beyannamelerinde beyan edecekleri vergi matrahlarını tespit ederken, (düzeltilmiş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoya dayanan) 2024 ve sonraki hesap dönemlerine ait geçmiş yıl mali zararlarını, enflasyon düzeltmesi yapma şartlarının varlığına/devamına bağlı olarak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş tutarları ile dikkate alacaklardır.

Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler ve İstisnaların Durumu

Bilanço esasına göre defter tutan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri 2024 hesap dönemine ilişkin verilecek geçici vergi beyannameleri ile yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannamelerinde beyan edecekleri vergi matrahlarını tespit ederken;

- Bilanço üzerinde düzeltmeye tabi tutulan parasal olmayan kıymetlerden kaynaklanan kanunen kabul edilmeyen giderleri düzeltilmiş tutarlarıyla,
- Vergiden istisna edilmiş olan kazançlarını ise bu kazançların belirlenmesine esas bilançoların düzeltilmesi sonucu oluşan farkları da içerecek şekilde belirlenen tutarlarıyla dikkate alacaklar, beyanname üzerinde ayrıca bir düzeltme yapmayacaklardır.

Bu kapsamda, ödenen trafik para cezası, binek otomobillere ilişkin akaryakıt gibi harcamaların gider olarak dikkate alnamayacak kısmı, gider olarak dikkate alnamayacak olan motorlu taşıtlar vergisi ödemeleri gibi harcamalar, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacağından, beyanname mevcut tutarları üzerinden kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır. Fazladan ayrılmış amortisman tutarları gibi giderler, enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağından, beyanname düzeltilmiş tutarları üzerinden kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Enflasyon Düzeltmesi Yapılan Geçici Vergi Döneminde Beyannameye Bilanço Eklenmesi Gerektiği

555 Sıra No.lu VUK Tebliği uyarınca enflasyon düzeltmesi yapma ve geçici vergi beyanamesi verme zorunluluğu bulunan mükelleflerce, enflasyon düzeltmesinin yapıldığı geçici vergi ve hesap dönemlerine ilişkin gelir/kurumlar beyannamelerine düzeltilmiş (düzeltme sonrası) bilanço eklenir.

Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Kimi Özelgeler

Sat-kirala-geri al sözleşmesi kapsamında tekrar iktisap edilen gayrimenkulün enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak düzeltmeye esas tarihi ile 5520 sayılı Kanunun (5/1-j) maddesi kapsamında bilançonun pasifinde oluşturulan fon hesabının enflasyon düzeltmesine tabi tutulup tutulmayacağı hk (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı - 27.05.2024- 11395140-105[VUK-3-28361-696025]):

1- Sat-kirala-geri al yöntemiyle finansal kiralama şirketine devredilen ve daha sonra kira süresinin sonunda tekrar aktifinize giren söz konusu fabrika binasının, 2023 hesap dönemi sonu itibariyle enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasında, düzeltmeye esas tarih olarak, fabrika binasının sat-kirala-geri al sözleşmesi kapsamında kiralama işleminin deftere kayıt tarihi (213 sayılı Kanunun mükerrer 290 ncı maddesi kapsamında kullanma hakkının "260- Haklar" hesabına kayıt edildiği tarih) dikkate alınacaktır.

2- 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1/j) bendi uyarınca bilançonun pasifinde oluşturulan fon hesabının, 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında da belirtildiği üzere, enflasyon düzeltmesine tabi tutulması ve bilançoda düzeltilmiş değeriyle yer alması gerekmektedir.

7326 ve 7440 sayılı Kanunlar kapsamında 296 no.lu geçici hesapta izlenen tutarların enflasyon düzeltmesine tabi tutulup tutulmayacağı hk.(İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı-13.05.2024-E-67854564-105[1741-9425]-273165):

7326 ve 7440 sayılı Kanunların mezkûr fıkralarının uygulamasına ilişkin olarak, bahse konu Tebliğlerde yapılan açıklamalar çerçevesinde oluşturulan "296 Geçici Hesap"ın, 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası uygulamasında "parasal kıymet" olarak kabul edilmesi ve 2023 hesap dönemi sonu ile izleyen dönem sonlarına ilişkin enflasyon düzeltmelerinde, düzeltmeye tabi tutulmaması gerekmektedir.

Yapılmakta olan yatırımlar hesabından özel maliyet hesabına aktarılan tutarlarda reel olmayan finansman maliyeti ayrıştırması yapıp yapılmayacağı hk. (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı - 13.05.2024- E-11395140-105[VUK-3-2657]-618503):

"Maddi Olmayan Duran Varlıklar" hesap grubu dahilinde "264- Özel Maliyetler" hesabında izlenmesi gereken her bir kesim yatırıma ilişkin enflasyon düzeltmesi kapsamında, düzeltmeye esas tutarın tespitinde reel olmayan finansman maliyeti ayrıştırması yapılması gerekmektedir.

Durum bilgilerinize sunulur.

Yukarıda yer verilen açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. ERİŞ Bağımsız Denetim ve YMM AŞ'ye, işbu belgenin içeriğinden kaynaklanan veya içeriğine ilişkin olarak ortaya çıkan sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk iddiasında bulunulamaz.

Saygı ile,
**ERİŞ BAĞIMSIZ DENETİM
VE YMM A.Ş.**

ERİŞ BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.
19 Mayıs Mah. 19 Mayıs Cad. No:37/14 UBM Plaza Şişli İstanbul
info@erisyymm.com www.erisyymm.com